Laagland Archeologie Rapport 1440

Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase

Oude Rijksweg 457, Rouveen, gemeente Staphorst (OV).

LAAGLAND ARCHEOLOGIE

oktober 2024

Versie 1.1 (concept)

In opdracht van:

[redacted]

Colofon

Laagland Archeologie Rapport 1440

Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase
Oude Rijksweg 457 te Rouveen, gemeente Staphorst (OV)

Auteur: Erwin Brouwer

In opdracht van: [redacted]

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

Status rapport: concept

Controle: J[redacted]
Redactie: J[redacted]

[redacted]

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie BV
Virulyweg 21F-G
7602 RG Almelo

E-mail: [redacted]
KvK-Nummer: 75251876

© Laagland Archeologie BV, Almelo, oktober 2024

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft in oktober 2024 een Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase uitgevoerd aan de Oude Rijksweg 457 te Rouveen. Het onderzoek vond plaats in verband met de ruimtelijke procedure rondom de geplande bouw van een winkelpand met bijbehorende voorzieningen.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de protocollen SIKB KNA 4002 en 4003.

Het bureauonderzoek had tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. Centraal staat daarbij de vraag of en zo ja welke archeologische resten (complextype, datering, diepteligging en gaafheid) in het plangebied kunnen worden verwacht. Hiertoe zijn landschappelijke, archeologische en historische bronnen geraadpleegd.

Op basis van het bureauonderzoek kunnen resten worden verwacht uit de periode Laat-Paleolithicum tot en met Vroege Steentijd (lage/middelhoge verwachting) en resten van een boerderij en erfinrichting van na ruwweg 1600 (hoge verwachting).

Het uitgevoerde verkennende booronderzoek heeft tot doel het verwachtingsmodel te toetsen en zonodig aan te vullen. Hiertoe zijn verspreid over het toegankelijke deel van het plangebied verkennende boringen gezet. In dit stadium is verkennend booronderzoek de meest efficiënte onderzoekswijze om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen. Tijdens het verkennend booronderzoek zijn in een aantal boringen lagen aangetroffen die kunnen worden geïnterpreteerd als oude ophogingen. Deze liggen grotendeels op de locatie waar het nieuwe winkelpand is voorzien. In één boring is een mogelijk grondspoor aangetroffen. Voor wat betreft resten uit de Nieuwe Tijd moet het verwachtingsmodel daarom gehandhaafd blijven. Het onderliggende dekzand is aldoor erg nat geweest. Resten uit de prehistorie worden daarom niet verwacht.

Op basis van het booronderzoek worden archeologische resten verwacht. Indien hier bodemverstorende werkzaamheden plaatsvinden, is archeologisch vervolgonderzoek van toepassing in de vorm van een proefsleuvenonderzoek of een archeologische begeleiding.

De implementatie van dit advies is in handen van de bevoegde overheid, de gemeente Staphorst. De gemeente wordt hierin vertegenwoordigd door haar deskundige, dr. O. Satijn.

Mochten tijdens de werkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, of resten waarvan redelijkerwijze kan worden vermoed dat het om archeologische resten gaat, dan geldt op grond van de Erfgoedwet (art. 5.10) een meldingsplicht. Dit kan bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE, www.cultureelerfgoed).

Samenvatting 3
1 Inleiding 5

1.1 Aanleiding onderzoek 5
1.2 Afbakening plan- en onderzoeksgebied 5
1.3 Administratieve gegevens 6
1.4 Huidige situatie en toekomstig gebruik 8
1.5 Geplande verstoring 9
1.6 Gemeentelijk beleid 9
1.7 Onderzoeksdoel 10

2 Inventarisatie 11

2.1 Inleiding 11
2.2 Landschappelijke ontwikkeling 11
2.3 Archeologie 14

2.3.1 Bekende archeologische waarden 14
2.3.2 Gemeentelijke verwachtingskaart 14
2.3.3 Eerder archeologisch onderzoek 14

2.4 Historie 14

3 Conclusie en verwachtingsmodel 19

3.1 Conclusie 19
3.2 Verwachtingsmodel 19
3.3 Advies 20

4 Veldonderzoek 21

4.1 Beschrijving onderzoeksmethodiek 21
4.2 Resultaten: lithologie, lithogenese en bodemontwikkeling 21
4.3 Resultaten: archeologie 22

5 Conclusie en verwachting 23
6 Selectieadvies 25
literatuur 26
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus 28
BIJLAGE 2 Archeologische perioden 29
BIJLAGE 3 Niet-toegankelijke delen voor veldonderzoek 30
BIJLAGE 4 Archeolandschappelijke eenhedenkaart 31
BIJLAGE 5 Actueel Hoogtebestand Nederland 32
BIJLAGE 6 Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart 33
BIJLAGE 7 Bodemkaart 34
BIJLAGE 8 Waarnemingen, AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen 35
BIJLAGE 9 Boorpuntenkaart veldonderzoek 36
BIJLAGE 10 Boorstaten 37
BIJLAGE 11 Verklarende woordenlijst 42

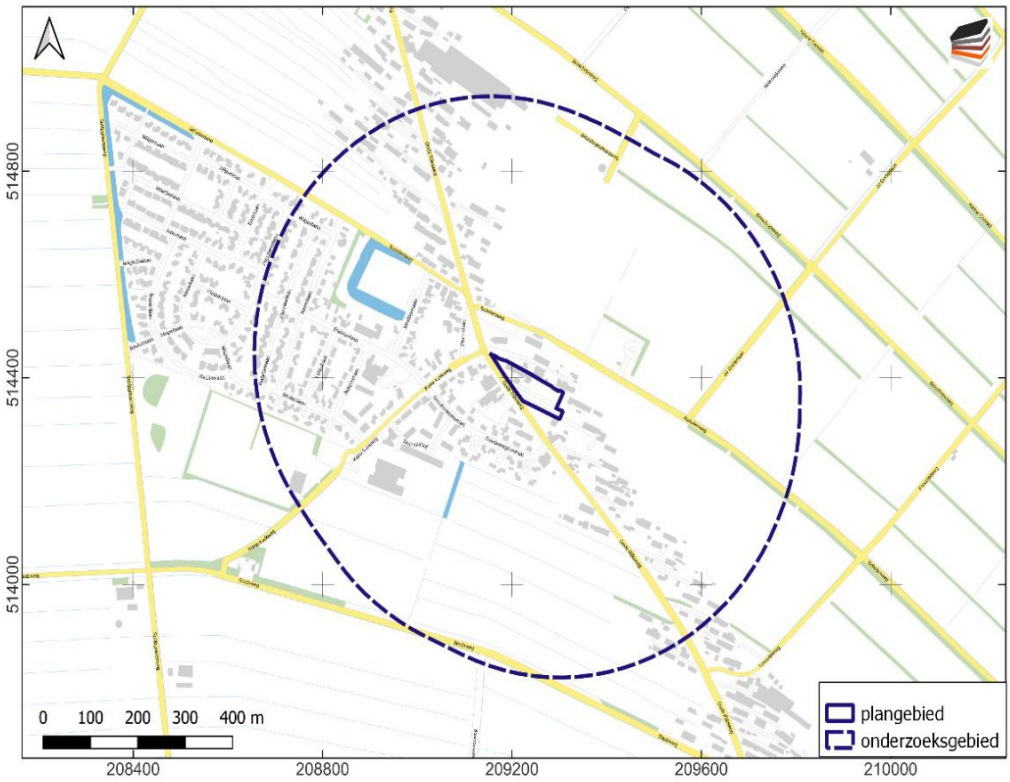
HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande bouw van een supermarkt, winkels en een woning op een perceel aan de Oude Rijksweg 457 te Rouveen, gemeente Staphorst (OV). De gemeente Staphorst heeft een eigen archeologiebeleid. Op basis van het gemeentelijk beleid dient archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden om aan te tonen dat eventueel aanwezige archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad door de geplande bouwactiviteiten. De opdrachtgever beoogt met het onderzoek de gemeentelijke paraaf te krijgen voor het onderdeel archeologie. Aanvullende wensen zijn niet kenbaar gemaakt.

1.2 AFBAKENING PLAN- EN ONDERZOEKSGEBIED

Het plangebied betreft de Oude Rijksweg 457 in Rouveen, gemeente Staphorst (OV), zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding 1. Ligging van het plan- en onderzoeksgebied. Bron: pdok.nl

Het plangebied heeft een omvang van circa 6700 m^2. Voor een beter begrip van de bodemkundige omstandigheden en de archeologie van de planlocatie is een groter gebied bestudeerd. Een zone van 500 m rondom het plangebied wordt voldoende geacht om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen. Deze zone wordt aangeduid als 'onderzoeksgebied'.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Overijssel
Gemeente	Staphorst
Plaats	Rouveen
Beheerder/eigenaar grond	-
Toponiem	Oude Rijksweg 457
Kadastrale perceelnummer(s)[1]	SHT02-AP-1427, -1500, -1501
Laagland Archeologie projectnummer	ROOU241-EB
Datum conceptrapportage	22-10-2024

[1] kadastralekaart.com

Datum definitief rapport	
XY-coördinaten	209155/514450
	209305/514375
	209215/514355
	209295/514325
Kaartblad[2]	21O
Oppervlakte/lengte Plangebied	circa 6700 m^2
Datering	Laat-Paleolithicum – Vroeg-Neolithicum, Nieuwe Tijd
Complextype	bewoning (inclusief verdediging)
Onderzoeksmeldingsnr	5646927100
AMK-terrein	n.v.t.
Vondstmeldingsnr.	n.v.t.
Type onderzoek	Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase
Datum begin veldonderzoek	21-10-2024
Datum eind veldonderzoek	21-10-2024
Opdrachtgever	Klaas Boer - Bouwadvies
Goedkeuring bevoegde overheid	nog niet beoordeeld
Bevoegde overheid	Gemeente Staphorst
Adviseur namens bevoegde overheid	[redacted]
Beheer documentatie	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Overijssel E-depot voor de Nederlandse archeologie Archief Laagland archeologie BV
Uitvoerder	Laagland Archeologie BV Virulyweg 21F-G 7602 RG Almelo 06 51 95 35 53
Projectleider/opsteller onderzoek	[redacted]

Tabel 1. Objectgegevens.

[2] www.imergis.nl/htm/opentopo800.htm

1.4 HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Het plangebied is momenteel deels bebouwd (boerderij). Het onbebouwde deel is in gebruik als erf en grasland. Het terrein bevat voor zover bekend geen kelders of andere ondergrondse kunstwerken. Het hoofdgebouw in het plangebied dateert uit 1890 en is aangemerkt als Rijksmonument (nummer 34407)[3]. Het pand blijft behouden. De rondomliggende schuren zijn veel recenter en zijn niet aangemerkt als monument. Deze zullen worden gesloopt. In dit stadium is de exacte invulling van de plannen nog niet bekend. De milieutechnische condities, huidige en eventuele nieuwe waterpeil en of en zo ja wie de toekomstige gebruiker(s) wordt/worden zijn in dit stadium evenmin bekend. Onderstaande afbeelding toont de huidige en de gewenste nieuwe situatie. De geplande ingreep omvat de bouw van een winkelpand en enkele bijgebouwen. Rondom wordt terreinverharding (asfalt en halfverharde parkeerplaatsen) aangelegd.

[3] Bron:monumenten.nl

Afbeelding 2. Huidige situatie (boven) en nieuwe situatie (onder). Bron: pdok.nl

1.5 GEPLANDE VERSTORING

De ingrepen vinden plaats binnen het plangebied. De diepte van de geplande verstoring reikt vermoedelijk overwegend niet dieper dan ongeveer 100 – 150 cm – mv. Rioleringsbuizen kunnen dieper aangelegd worden.

1.6 GEMEENTELIJK BELEID

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. In het omgevingsplan is aangegeven dat archeologisch onderzoek is vereist bij ingrepen groter dan 100 m^2, indien geen andere regeling is opgenomen in het tijdelijke deel van het omgevingsplan (de zogenaamde 'bruidsschat', waarin de oude bestemmingsplannen zijn opgenomen). Gemeenten hebben tot 2032 de tijd om die bestemmingsplannen om te zetten naar nieuwe onderdelen van het omgevingsplan. In de praktijk geldt dus nog het oude bestemmingsplan (De Streek, Veegplan). Hierin is geregeld dat archeologisch onderzoek nodig is bij ingrepen groter dan 100 m^2 en dieper dan 50 cm -mv (art. 25, Waarde Archeologie 3). De omvang van de geplande verstoringen overschrijdt deze vrijstellingsgrenzen.

1.7 ONDERZOEKSDOEL

Het uitgevoerde onderzoek behoort tot de eerste fasen in het huidige archeologische onderzoeksproces (zie bijlage 1). De initiatiefnemer beoogt met het hier uitgevoerde onderzoek te voldoen aan de gemeentelijke regelgeving omtrent archeologisch onderzoek. Het bureauonderzoek heeft tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen aan de hand van bestaande bronnen, en te bepalen of en zo ja welke delen van het plangebied in aanmerking komen voor vervolgonderzoek. Het verwachtingsmodel wordt getoetst en zo nodig aangevuld door middel van een verkennend booronderzoek. Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan worden beoordeeld of en zo ja, welke vorm van vervolgonderzoek nodig is om de archeologische waarde van het gebied te kunnen vaststellen.

HOOFDSTUK 2 INVENTARISATIE

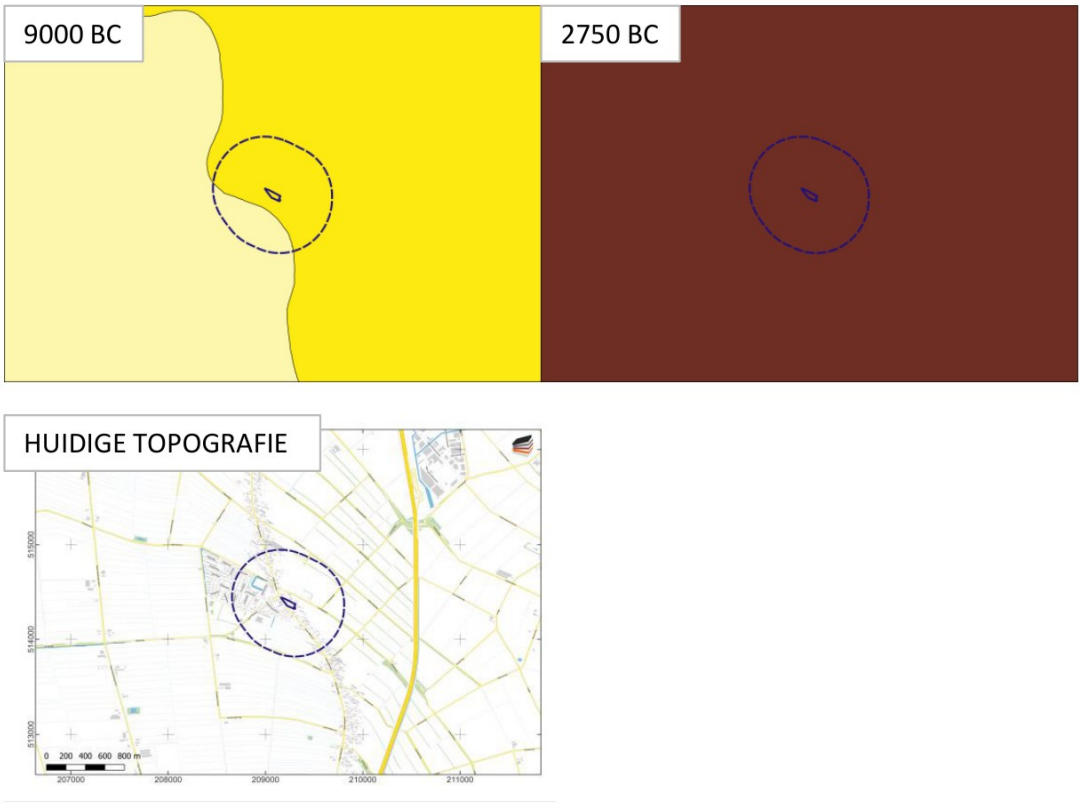
2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de relevante landschappelijke ontwikkeling en huidige bodemkundige situatie beschreven. Tevens wordt ingegaan op de bekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied en de historische situatie. Voor wat betreft de in de tekst genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar bijlage 2.

2.2 LANDSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

Het plangebied ligt in de archeoregio Friese Veengebied, min of meer grenzend aan het Drentse Zandgebied. Tot ongeveer 6000 voor Chr. was het Friese veengebied een gebied waar dekzand aan het maaiveld lag. Daarna werd het onder invloed van een stijgende zeespiegel afgedekt met een dik veenpakket. In de Late Middeleeuwen werden huisterpen opgeworpen, waardoor delen van het gebied weer enigszins bewoond waren. Sinds enkele eeuwen is in toenemende mate veen ontgonnen, waardoor het dekzand weer aan het maaiveld kwam te liggen. Het Drentse Zandgebied is grotendeels gevormd onder invloed van het landijs tijdens de voorlaatste ijstijd (Saalien). Dit deel van Nederland was tijdens deze periode geheel met landijs bedekt. In de onderste laag van de gletsjers werd een mix van klei, zand, leem, grind en grotere keien meegevoerd (keileem). Geologisch wordt dit keileem gerekend tot de Formatie van Drenthe, Laagpakket van Gieten.

Uit geraadpleegde palaeogeografische kaarten (afbeelding 3) blijkt dat het plangebied op oude dekzanden ligt, op de overgang naar jonge dekzanden. Oud Dekzand is grotendeels afgezet in de Pleniglaciale periode van het Weichselien. Jong Dekzand is afgezet tegen het einde van het Weichselien (Laatglaciaal) en het vroege Holoceen. Tussen circa 3850 en 2250 voor Chr. (Midden- tot Laat-Neolithicum) raakte het gebied bedekt met veen. Het veen kon zich handhaven tot in de Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd. Tussen circa 1200 en 1700 werd het hoogveen op grote schaal ontgonnen. Tegenwoordig rest meestal hooguit een dun laagje (verrommeld) veen en in veel gevallen ligt het dekzand weer aan het oppervlak.

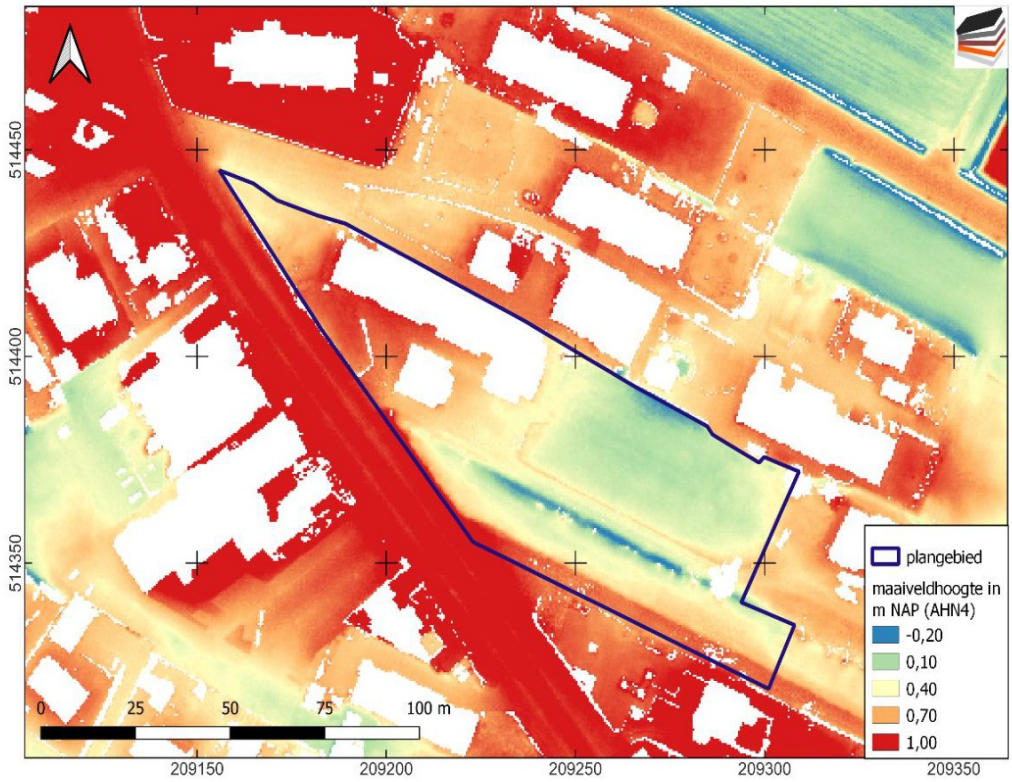
Afbeelding 3. Paleogeografische ontwikkeling van 9000 – 2750 voor Chr. (naar Vos e.a., 2020).

Op de landschappelijke eenhedenkaart (Bijlage 4)[4] ligt het plangebied in een dekzandvlakte (vervlakt door veen). Op het AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland, zie bijlage 5) ligt de gehele lintvormige kern van Rouveen wat hoger dan de omgeving. Op basis van de hoogtekaart kan worden aangenomen dat het bewoningslint een gebogen dekzandrug in het landschap volgt, hoewel de meeste hoger gelegen percelen veel later zijn opgehoogd. Er zijn ook percelen afgegraven (zie 0). Voor zover bekend heeft er geen grootschalige bodemverstoring in het plangebied plaatsgevonden.[5]

[4] De gemeente beschikt over een eigen landschappelijke eenhedenkaart. Deze biedt een beter beeld van de daadwerkelijke geomorfologische situatie dan de standaard geomorfologische kaart 1:50.000. Daarom is in deze studie alleen de gemeentelijke kaart gebruikt.

[5] Op de kaart Vergraven Gronden (bodemdata.nl) is aangegeven dat het plangebied in de bebouwde kom ligt. Dat is een generieke aanduiding dat met enige bodemverstoring is te rekenen. Rondom de bebouwde kom is een zone aangemerkt als 'vergraven'.

Op onderstaande detailopname van de hoogtekaart is te zien dat het bebouwde deel aan de Oude Rijksweg wat hoger ligt. Hier is sprake van ophoging.[6] Het oostelijke deel ligt wat lager. Het is niet bekend of dit het oorspronkelijke maaiveld betreft of dat hier grond is afgegraven.

Afbeelding 4. Detailopname van het plangebied op het AHN.

Ongeveer 25 m NO van het plangebied is een bodemkundige boring geregistreerd.[7] Deze toont een A-horizont (hier gevormd door een opgebrachte zandlaag) met een dikte van 25 cm, gevolgd door een veenlaagje van 20 cm dik. Het veenlaagje ligt op een Bh-horizont met een dikte van 45 cm, die op een diepte van 90 cm –mv overgaat in een C-horizont. Op de Veendiktekaart is in de onmiddellijke nabijheid van het plangebied nog een laagje restveen van ongeveer 12 cm dik aangegeven.[8] Bodemkundig (Bijlage 7) is het plangebied niet gekarteerd (bebouwde kom) maar op grond van het omliggende terrein en bovenstaande gegevens kan aangenomen worden dat er sprake is van ondiepe podzolgronden (vanaf circa 40—45 cm –mv) met daarop nog een restlaagje veen, afgedekt met een opgebrachte zandlaag. Het veen betreft waarschijnlijk een (vergraven) restant van het oorspronkelijke veenpakket. Dat oorspronkelijke veenpakket was aanzienlijk dikker.

---

[6] Vrijwel alle bebouwing in Staphorst en Rouveen is op opgehoogde grond geplaatst.

[7] Boring BHR000000276433: bron: dinoloket.nl

[8] Bron: bodemdata.nl

2.3 ARCHEOLOGIE

2.3.1 BEKENDE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Bijlage 8 toont de locaties van de bekende archeologische waarden en de uitgevoerde archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied. In het plan- en onderzoeksgebied zijn geen bekende waarden geregistreerd.

2.3.2 GEMEENTELIJKE VERWACHTINGSKAART

Op de gemeentelijke verwachtingskaart (bijlage 6) ligt het plangebied in een zone met een hoge verwachting op resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.

2.3.3 EERDER ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

In de omgeving van het plangebied hebben eerder archeologische onderzoeken plaatsgevonden. De onderzochte locaties zijn afgebeeld in bijlage 8. Dit gaat meestal om bureauonderzoeken. Dergelijke onderzoeken leveren geen oorspronkelijke informatie en worden daarom buiten beschouwing gelaten. In de omgeving is ook een grootschalig booronderzoek uitgevoerd. Nabij het plangebied zijn echter geen boringen gezet.

Relevant is zaakid. 4619928100. Dit betreft een bureauonderzoek met verkennende en karterende boringen[9] circa 60 m O van het plangebied. In dit plangebied werden resten vanaf de 18^{e}, mogelijk 17^{e} eeuw verwacht. Het gaat daarbij om resten van bebouwing en erfinrichting. De huidige bebouwing aldaar dateert uit 1870. Tijdens het booronderzoek is een min of meer intacte podzolbodem in het dekzand gezien. Op het dekzand ligt een eerdlaag. De karterende boringen hebben geen aanwijzingen voor een vindplaats opgeleverd.

2.4 HISTORIE

Onderstaande tekst is grotendeels afkomstig uit de achtergrondrapportage van de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van Staphorst.

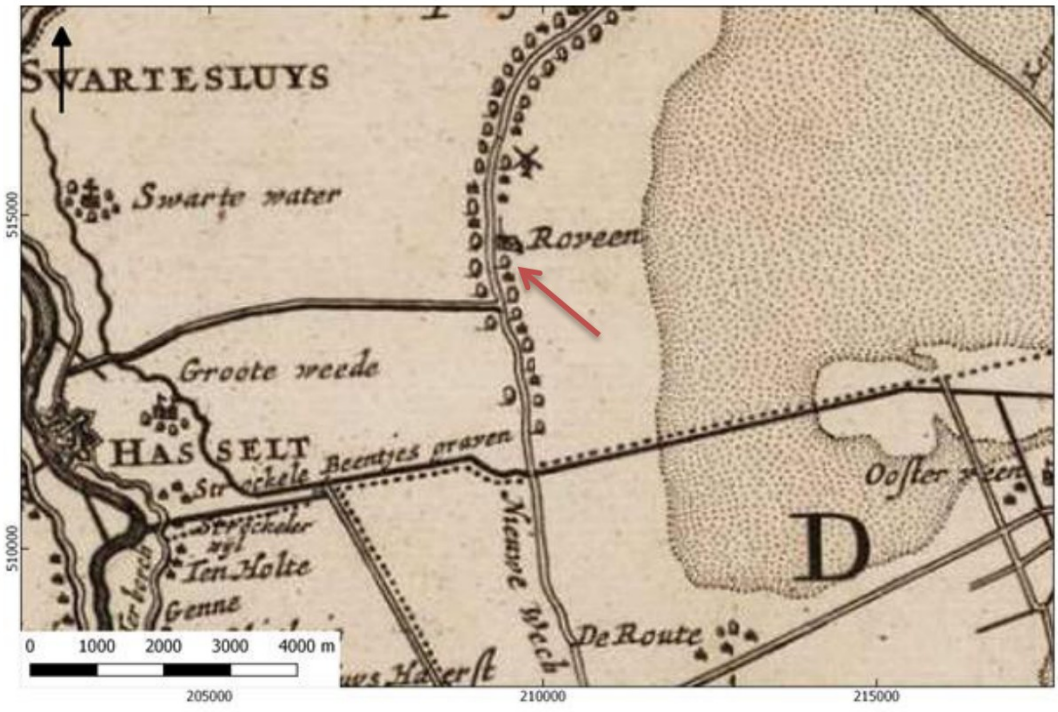
De oudst bekende vermelding van Rouveen dateert uit 1282. Net als vele veenontginningsdorpen is Rouveen een aantal malen verplaatst, samenhangend met de opstrekkende veenontginningen. De eerste fase van Rouveen is vermoedelijk ter hoogte van Zwartewaterklooster ontstaan. De eerste bebouwing hier dateert uit circa 1187.[10] Vermoedelijk is de bewoning gestart op kleine veenterpjes in de buurt van De Wijk. De eerste kerk bevond zich bij Zwartewaterklooster, ten westen van het huidige Rouveen. De

[9] Brouwer, 2018

[10] Vervloet e.a., 1985: p. 22

tweede kerk werd rond 1282 een stuk oostelijker gebouwd ter hoogte van de kruising van de huidige Turfsloot en de Scholenland (nabij de eendenkooi) gebouwd. De tweede bewoningsfase van Rouveen vond plaats op een oude leidijk (Hooidijk – Huisdijk). De derde bewoningsfase vond weer wat verder naar het oosten plaats en ontstond tussen circa 1300 en 1400 met de bouw van een derde kerk en nederzetting aan het Olde Pad. Rouveen werd voor een derde keer in oostelijke richting verplaatst met de bouw van de vierde en huidige kerk rond 1641 langs de Nieuwe Dijk. In veel bewoningskernen is de oudste bebouwing geconcentreerd rondom de kerk. Rouveen vormt hierin waarschijnlijk geen uitzondering, al is hier sprake van een lintdorp.

Onderstaande kaart toont een indruk van Rouveen rond 1677. Langs de Nieuwe Dijk (op de kaart aangeduid Nieuwe Wech) is dichte bebouwing aangegeven. De Nieuwe Dijk/Nieuwe Wech is een ontginningsas en vormt tegenwoordig de Oude Rijksweg). Aan weerszijden van de ontginningsas is het veen al ontgonnen. Ten oosten komt nog een uitgestrekt veengebied voor, dat in de loop van de latere eeuwen ook zal worden verveend. Ter hoogte van de vermoedelijke locatie van het plangebied (op onderstaande kaart aangeduid met een rode pijl) komt bebouwing en boomaanplant voor. Daarbij dient uitdrukkelijk te worden gemeld dat bebouwing op dergelijke oude kaarten op zijn best indicatief is ingetekend.

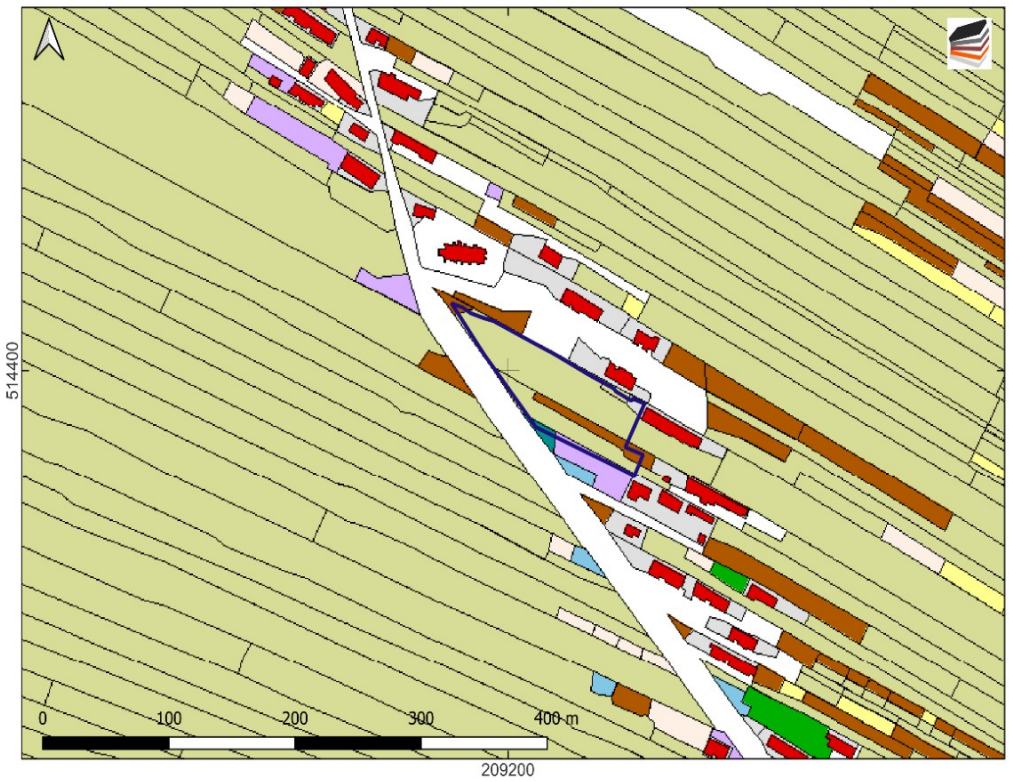

Afbeelding 5. Rouveen op de kaart van Nicolaas ten Have (circa 1677). De locatie van het plangebied is bij benadering aangeduid met de rode pijl.

Op de eerste kadastrale kaart (circa 1832, zie onder)[11] is het plangebied en haar omgeving nog onbebouwd (zie onderstaande afbeelding). Het terrein is op de OAT (Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel) aangeduid als weiland met bomen. Grenzend aan het zuidoostelijke plangebied is wel bebouwing aangegeven. Bij lintvormige ontginningsdorpen zoals Rouveen ligt de oudste bebouwing normaliter direct aan de ontginningsas (de Oude Rijksweg). Specifiek voor het gebied rondom Staphorst en Rouveen geldt dat bij vererving de

[11] bron: hisgis.nl

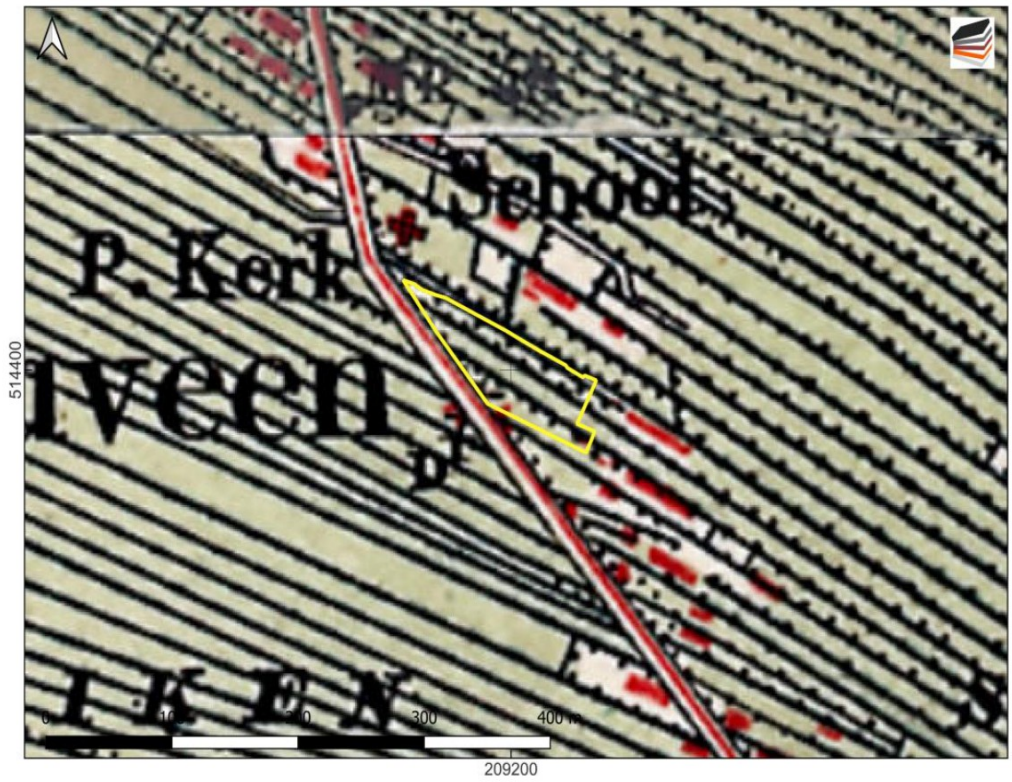
bouwlanden werden opgesplitst onder de mannelijke nakomelingen. De oudste kreeg meestal de ouderlijke woning en de jongere nakomelingen bouwden achter het bestaande erf nieuwe boerderijen. De aanwezigheid van boerderijen op enige afstand van de Oude Rijksweg en achter al bestaande bebouwing achter die weg duidt erop dat er oorspronkelijk al wel bebouwing heeft gestaan in het plangebied.[12]

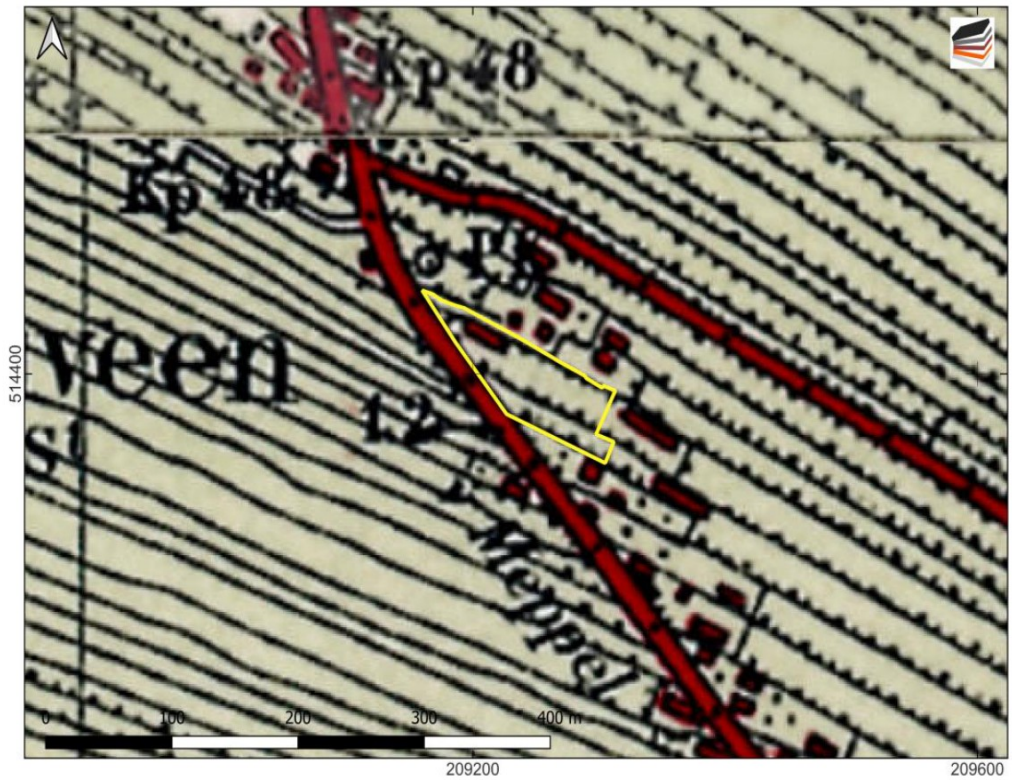
Afbeelding 6 minuutplan, circa 1832. Bron: hisgis.nl.

Op de topografische kaart van 1900 (zie Afbeelding 7) is het plangebied onbebouwd en in gebruik als grasland. Op deze kaart doorsnijden een tweetal sloten het plangebied. Vermoedelijk zijn op deze kaart de sloten min of meer indicatief aangegeven. De zuidelijke sloot is echter op latere kaarten aangegeven en is ook nog op het AHN te herkennen De huidige boerderij uit 1890 is op deze kaart nog niet aangegeven, maar wel op die van 1937 (Afbeelding 8). Op latere kaarten (niet afgebeeld) verschijnt nog een bijgebouw en raakt het omliggende gebied bebouwd.

[12] De kaart van Hattinga (1754) geeft min of meer hetzelfde beeld als de kaart van Nicolaas ten Have uit circa 1677.

Afbeelding 7. Uitsnede uit de topografische kaart van 1900. Bron: Topotijdreis.nl.

Afbeelding 8. Uitsnede uit de topografische kaart van 1937. Bron: Topotijdreis.nl

HOOFDSTUK 3 CONCLUSIE EN VERWACHTINGSMODEL

3.1 CONCLUSIE

Het onderzoek is uitgevoerd conform protocol SIKB KNA 4002. Het plangebied ligt in een dekzandvlakte. Vermoedelijk is een (veld)podzol aanwezig in het dekzand. In de loop van het Midden- tot Laat-Neolithicum raakte het gebied begroeid met een dik pakket hoogveen, dat zich tot aan de ontginningen kon handhaven. Het plangebied ligt op/aan een langgerekte dekzandrug, die een as vormde van waaruit het omliggende veengebied werd ontgonnen. De oudste bebouwing is direct aan deze ontginningsas te verwachten. Het huidige lintdorp had tussen circa 1187 en circa 1641 een aantal voorgangers die verder naar het westen gezocht moeten worden. De kerk, die op het aangrenzende perceel iets ten noorden van het plangebied ligt, is gebouwd rond 1641. De vroegste bebouwing in het huidige Rouveen is waarschijnlijk nog wat ouder. Rond 1832 is het plangebied niet bebouwd. De huidige (te behouden) bebouwing in het plangebied dateert uit 1890. Het is niet bekend of er voor 1832 al bebouwing heeft gestaan. Gezien de ligging direct naast de oude kerk en direct aan de ontginningsas is dit zeker niet uit te sluiten. Tegenwoordig is nog een restlaagje (circa 10-20 cm) van het oorspronkelijke veenpakket te verwachten. Op het restveenpakket is na ontginning een zanddek opgebracht. Het westelijke (bebouwde) deel van het plangebied ligt wat hoger dan het onbebouwde deel..

3.2 VERWACHTINGSMODEL

Op basis van de ligging aan het oude ontginningslint, direct nabij de in 1641 gebouwde kerk en wat oostelijker gelegen bebouwing op enige afstand van het ontginningslint zijn resten van bebouwing uit de periode van circa 1641 tot 1832 te verwachten. Vermoedelijk zijn deze resten vooral op het bebouwde deel te vinden, of iets ten zuiden daarvan. Er zijn geen concrete aanwijzingen dat in het te verstoren deel van het plangebied op enig moment bebouwing heeft gestaan, maar dat valt zeker niet uit te sluiten. Naast resten van bebouwing kunnen resten van erfinrichting worden verwacht. Dit kan gaan op resten van eerdere bebouwing, maar ook van de huidige boerderij uit 1890. Dat gaat om bijgebouwtjes, slootjes, afvalkuilen, beerputten, waterputten of -kuilen en dergelijke. Deze worden met name ter hoogte van het te verstoren deel van het plangebied verwacht. Deze resten kunnen al in de aanwezige opgebrachte zandlaag worden verwacht, maar ook in de onderliggende moerige gronden (veenrestant) en het daaronderliggende dekzand. Voor wat betreft mobiele vondsten kan vooral aardewerk, verbrande leem, baksteen en houtresten worden verwacht. Voor wat betreft de periode Laat-Paleolithicum tot en met Vroeg-Neolithicum kunnen resten van kampementen worden verwacht op de dekzandrug die vermoedelijk in het plangebied aanwezig is. Indien ter plaatse een podzolbodem in het dekzand aanwezig is, kan een middelhoge verwachting voor deze periode worden aangehouden. Indien geen podzolbodem aanwezig is, dan kan worden aangenomen dat het terrein te nat was voor bewoning. In dat geval kan een lage verwachting worden aangehouden. Resten uit de tussenliggende periode (Midden-Neolithicum tot en met Late Middeleeuwen) worden niet verwacht. De toenmalige veengroei maakte het gebied nagenoeg onbewoonbaar.

3.3 Advies

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek worden archeologische resten verwacht. De geplande bodemingrepen zullen deze resten zeer waarschijnlijk aantasten. We adviseren daarom vervolgonderzoek aan in de vorm van een verkennend booronderzoek. Hierbij worden verspreid over de toegankelijke delen van het plangebied in totaal zes grondboringen gezet. De boringen hebben tot doel het archeologische verwachtingsmodel te toetsen en zonodig aan te vullen. Met dit booronderzoek wordt de bodemopbouw in kaart gebracht. Aangezien de daadwerkelijke bodemopbouw in het plangebied niet precies bekend is, vormt een verkennend booronderzoek de aangewezen onderzoeksmethode. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kunnen kansrijke delen worden geselecteerd voor eventueel vervolgonderzoek, terwijl delen met geen of weinig kansrijke delen van vervolgonderzoek kunnen worden uitgesloten.

HOOFDSTUK 4 VELDONDERZOEK

4.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldonderzoek heeft tot doel om meer inzicht te verkrijgen in de fysische situatie in het plangebied. Het dient de in het plangebied aanwezige bodems, de mate van verstoring en de aanwezigheid van potentiële archeologische niveaus in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan er voor het plangebied een gespecificeerd verwachtingsmodel worden opgesteld dat gedetailleerder en nauwkeuriger is dan een verwachtingsmodel dat louter gebaseerd is op bronnen en globalere bodem- en geomorfologische kaarten.

Het hele plangebied was grotendeels toegankelijk voor archeologisch booronderzoek. Voor het booronderzoek niet-toegankelijke en/of verstoorde delen zijn aangegeven op de kaart in bijlage 3.

Voor aanvang van het veldonderzoek is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld[13] en gedeponeerd in Archis3. Het veldonderzoek bestond uit het zetten van acht verkennende boringen. Verkennend booronderzoek is een snelle en kostenefficiënte onderzoeksmethode om de archeologische potentie van een plangebied in kaart te brengen. Aangezien de specifieke bodemopbouw in het plangebied niet bekend is, is verkennend onderzoek in dit stadium de meest geschikte onderzoeksmethode. De boringen zijn uitgevoerd met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boorkernen zijn visueel geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren.

De boringen zijn gemeten met GPS met een nauwkeurigheid van 3 m. Het bodemprofiel is beschreven volgens de norm NEN 5104 en ASB. De NAP-maaiveldhoogtes van de boringen zijn bepaald aan de hand van het AHN. De profielbeschrijvingen zijn opgenomen in Bijlage 10. De boorpuntenkaart met de posities van de boringen is opgenomen in bijlage 9.

4.2 RESULTATEN: LITHOLOGIE, LITHOGENESE EN BODEMONTWIKKELING

In alle boringen is een opgebracht pakket aangetroffen. Vaak zijn nog verrommelde resten van een oorspronkelijk veenpakket aanwezig. In het eronderliggende dekzand is alleen een C-horizont aanwezig.

Het opgebrachte pakket bestaat uit matig fijn, zwak siltig zand. Dit zand is meestal humeus en kan grindjes bevatten. De kleur is overwegend donkergrijs/zwart of donkerbruin/zwart. In boringen 1, 2, 3, 5 en 7 zijn restanten van een veenlaag gezien, meestal tussen opgebracht zandpakket en onderliggende dekzand. Op basis van de

[13] E [redacted]

zandbijmenging kan aangenomen worden dat het hier om verspit veen gaat. De opgebrachte zandlaag in boring 4 is doorgespit met veen. In boringen 1, 2, 3 en 7 is sprake van min of meer gelijkmatige en enigszins scherp begrensde lagen of lagen met redelijk scherp begrensde inclusies. Deze zijn geïnterpreteerd als (sub)recente opgebrachte laag. De overige lagen in boringen 4, 5, 6 en 8 betreffen vermoedelijk oudere lagen. Daarbij moet worden opgemerkt dat het hier om natte en humeuze bodems gaat. In dergelijke omstandigheden worden kenmerken binnen en begrenzingen tussen lagen vaak snel genivelleerd. De aanwezigheid van veenresten in of direct onder opgebrachte lagen is echter een goede indicator dat het hier om relatief oude bodemlagen gaat.

Het onderliggende dekzand bestaat uit matig fijn, zwak-matig siltig zand. Dit zand is geel of geel/grijs/beige van kleur. In alle boringen is uitsluitend een C-horizont aangetroffen. Sporen van bodemvorming zijn niet gezien. Vermoedelijk is het terrein aldoor te nat geweest om bodemvorming mogelijk te maken.

4.3 Resultaten: archeologie

In drie boringen zijn indicatoren aangetroffen. In boring 2 is een miniem fragmentje baksteen aangetroffen, vermoedelijk industrieel gebakken. Dit duidt op (sub)recente bodemverstoring. In boring 7 zijn brokjes mortel aangetroffen. In het opgebrachte pakket in boring 6 is een fragmentje dubbelgeglazuurd roodbakkend (gedraaid) aardewerk aangetroffen (late Nieuwe Tijd). In dezelfde boring is een snijtand (rund) gezien en een fragment handgebakken roodbakkend baksteen. Vermoedelijk betreft dit een spoor (afvalkuil).

HOOFDSTUK 5 CONCLUSIE EN VERWACHTING

In delen van het plangebied zijn waarschijnlijk oude ophooglagen aangetroffen (zie advieskaart hieronder). In één boring is vermoedelijk een spoor aangeboord (afvalkuil). In deze lagen zijn daarnaast nog andere resten van oude bewoning en erfinrichting te verwachten, samenhangend met de huidige boerderij uit 1890 maar ook met vermoedelijke voorgangers daarvan vanaf ruwweg begin 17e eeuw. Voor dit deel kan de hoge verwachting op resten uit de Nieuwe Tijd gehandhaafd blijven. Voor wat betreft resten uit de periode Laat-Paleolithicum tot en met Vroeg-Neolithicum kan een lage verwachting worden aangehouden. Het ontbreken van een podzolbodem duidt op aldoor natte omstandigheden, waardoor het terrein waarschijnlijk niet geschikt was voor (tijdelijke) bewoning.

Gezien de bodemomstandigheden zullen grondsporen waarschijnlijk moeilijk te onderscheiden zijn. De geplande ingrepen (realisatie van bebouwing) zullen deze resten vermoedelijk verstoren. De overige ingrepen (aanbrengen terreinverharding) gaan waarschijnlijk gepaard met minimale bodemingrepen. Zolang de bodemingrepen binnen het adviesgebied niet dieper dan 50 cm –mv reiken wordt hier geen vervolgonderzoek geadviseerd. In het terrein buiten het adviesgebied wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Afbeelding 9. Advieskaart[14]

[14] De advieszone is bepaald aan de hand van voronoipolygonen over de boorpunten.

HOOFDSTUK 6 SELECTIEADVIES

Op basis van de onderzoeksresultaten wordt nader archeologisch onderzoek geadviseerd conform protocol 4003 IVO (landbodems).

We adviseren hier een proefsleuvenonderzoek. Daartoe worden een of enkele sleuven aangelegd ter hoogte van het te bouwen winkelpand en het adviesgebied. Idealiter vindt dit onderzoek plaats na de bovengrondse sloop van de huidige schuur zodat ook dit deel kan worden meegenomen. Het adviesgebied ter hoogte van het winkelpand heeft een omvang van ongeveer 2600 m^2. We adviseren hier drie sleuven over de breedte van het te bouwen winkelpand aan te leggen. De sleuven hebben een omvang van 20 x 4 m. Daarmee wordt een dekkingsgraad behaald van ongeveer 9 procent van het kansrijke gebied waarbinnen het winkelpand ligt. Het archeologisch niveau ligt hier met name in het opgebrachte pakket.

Als alternatief kan gedacht worden aan een archeologische begeleiding bij het uitgraven van de bouwkuip. Een archeoloog – eventueel een team van archeologen – kijkt daarbij mee tijdens de werkzaamheden. Waar nodig worden archeologische resten gedocumenteerd en geborgen. Indien geen of weinig vondsten worden gedaan is een archeologische begeleiding meestal goedkoper dan een proefsleuvenonderzoek. Wanneer echter veel vondsten worden gedaan, kan een archeologische begeleiding leiden tot uitstel en hogere kosten. Het verschil tussen een proefsleuvenonderzoek en een archeologische begeleiding zit meestal in de regie. Bij een proefsleuvenonderzoek is meestal sprake van een doorlooptijd en een kostenplaatje dat grotendeels vast ligt. Bij een archeologische begeleiding is dat niet of minder het geval.

Voor zowel een proefsleuvenonderzoek als een archeologische begeleiding dient een programma van eisen te worden opgesteld. Dit document dient te worden goedgekeurd door het bevoegd gezag. We adviseren dat leden van de archeologische werkgroep (SWARS) in de gelegenheid worden gesteld mee te werken aan een proefsleuvenonderzoek of begeleiding.

De implementatie van dit advies is in handen van de gemeente Staphorst, hierin vertegenwoordigd door de archeologisch adviseur van de gemeente, de heer O. Satijn.

Mochten bij graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt conform de Erfgoedwet (art. 5.10) een meldingsplicht. Dit kan bij Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (033 421 74 56) of via de website: www.cultureelerfgoed.nl/contact.

literatuur

Berendsen, H.J.A., 2005 (1997). *Landschappelijk Nederland. De fysisch geografische regio's*. Assen.
Berendsen, H.J.A., 2008. *De vorming van het land*. Assen.
Borsboom, A.J. en J.W.H.P. Verhagen, 2012. KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek. Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P). Gouda.
Bosch, J.H.A.,2008. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.*
Brouwer, E.W., 2018. *Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek verkennende en karterende fase Oude Rijksweg, Rouveen, gemeente Staphorst (OV). Laagland archeologie rapport 187.* Almelo.
Mulder, E.F.J. de., 2003. *De ondergrond van Nederland.* Groningen.
Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters,* Nederlands Normalisatie-instituut Delft.
Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen en M. Verbruggen, 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek v2*. SIKB
Brouwer, E. , 2024. Plan van Aanpak ivo-verkennendv3. Almelo.

Archeologische databases/internetbronnen

ArchisIII
www.boorstaten.nl
www.topotijdreis.nl
www.hisgis.nl
www.grondwatertools.nl
www.kadastralekaart.com

Gebruikte kaarten

Historische kaarten vanaf 1890 tot en met 2015. Bron: www.topotijdreis.nl. Geraadpleegd op 23-9-2024

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4), nauwkeurigheid Z-waarde <= 5 cm. Bron: www.ahn.nl. Geraadpleegd op 23-9-2024

archeolandschappelijke eenhedenkaart. Bron: gemeente Staphorst. Geraadpleegd op 23-9-2024

archeologische verwachtings en beleidsadvieskaart. Bron: gemeente Staphorst. Geraadpleegd op 23-9-2024

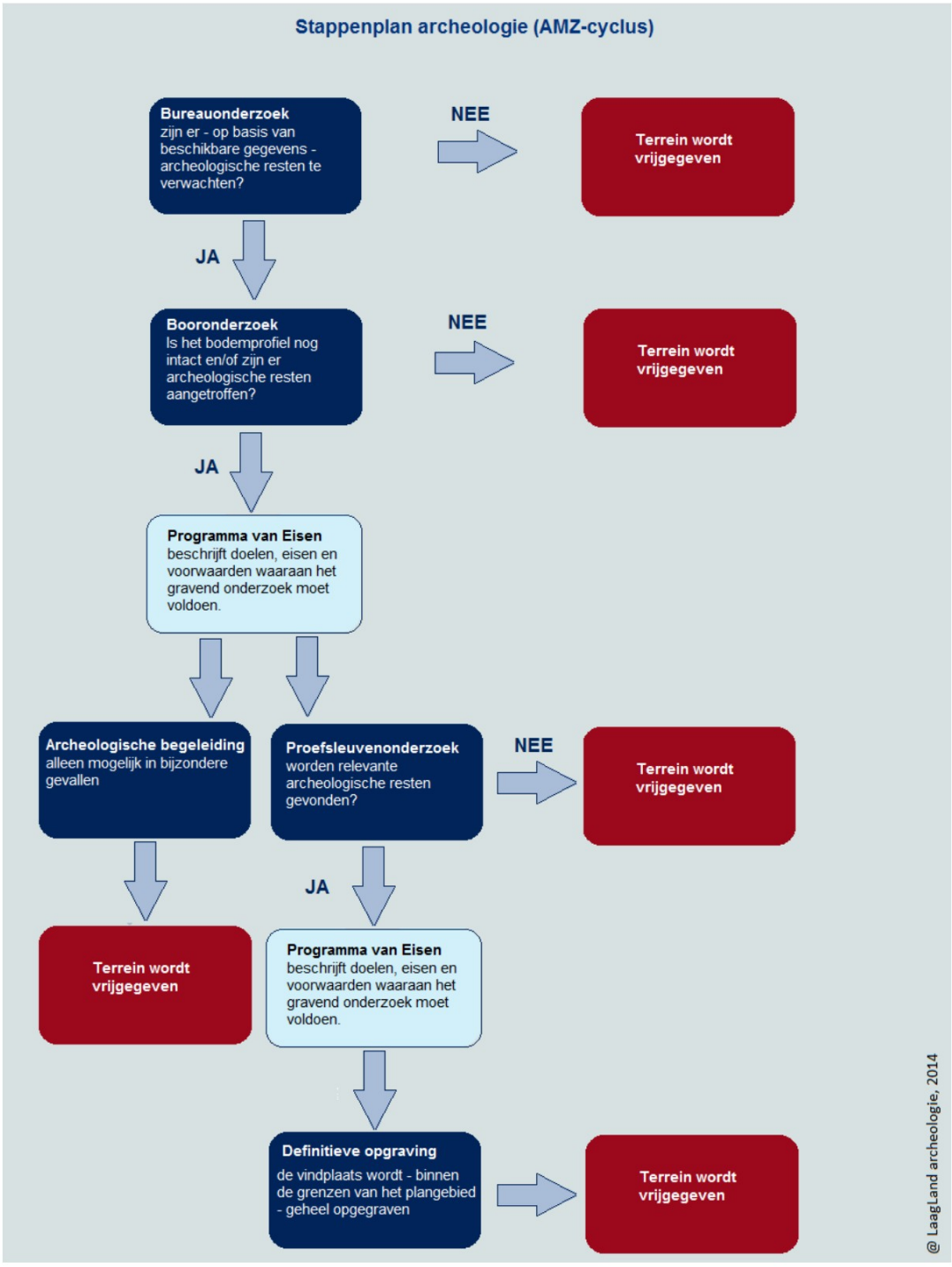
Kaart waarnemingen, AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen. Bron: www.zoeken.cultureelerfgoed.nl. Geraadpleegd op 23-9-2024

Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op

23-9-2024

minuutplan 1832. Bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl. Geraadpleegd op 23-9-2024

BIJLAGE 1AMZ-CYCLUS

BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

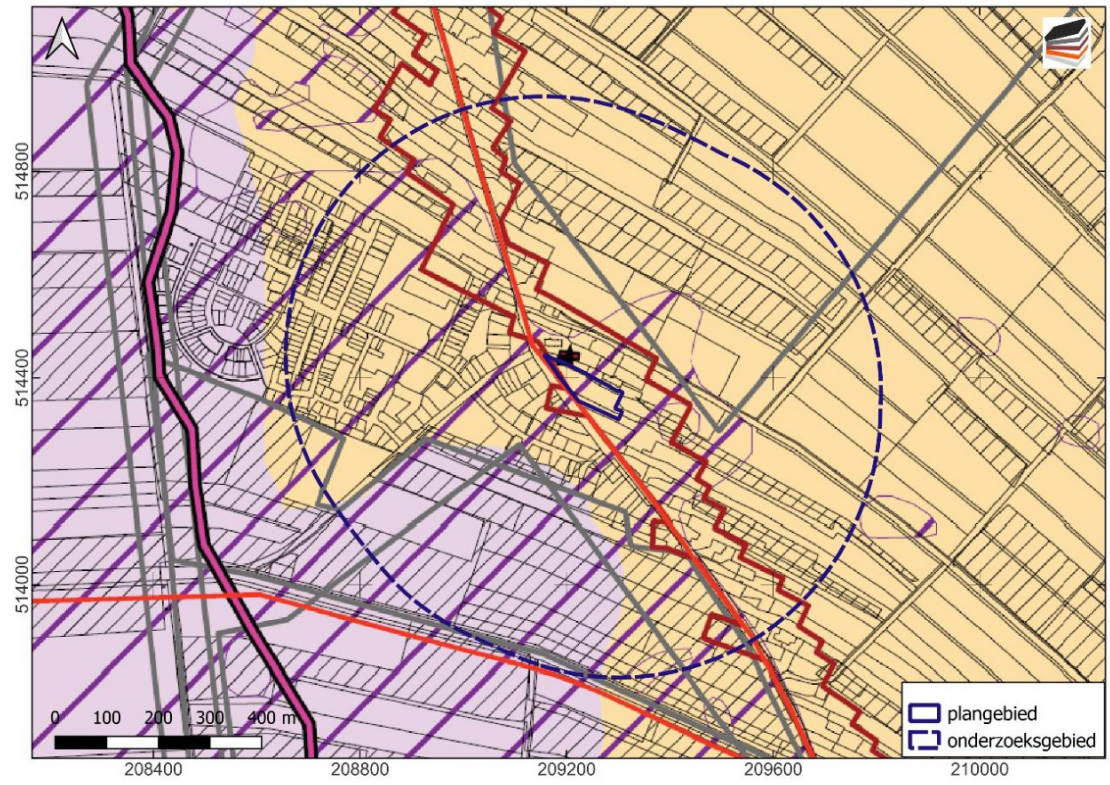
Archeologische perioden			Datering
Nieuwe tijd	C		1795
	B		1650
	A		1500
Middeleeuwen	Laat		1250
	Vol		1050
	vroeg	Ottoons	900
		Karolingisch	725
		Merovingisch	450
Romeinse tijd	Laat		270
	Midden		70 na Chr.
	Vroeg		15 voor Chr.
Prehistorie – IJzertijd	Laat		250
	Midden		500
	Vroeg		800
Bronstijd	Laat		1100
	Midden		1800
	Vroeg		2000
Neolithicum	Laat		2850
	Midden		4200
	Vroeg		4900/5300
Mesolithicum	Laat		6450
	Midden		8640
	Vroeg		9700
Paleolithicum	Jong		35.000
	Midden		250.000
	Oud		

@ Laagland Archeologie, 2014

BIJLAGE 3 NIET-TOEGANKELIJKE DELEN VOOR VELDONDERZOEK

BIJLAGE 4 ARCHEOLANDSCHAPPELIJKE EENHEDENKAART

veenontginningsvlakte

dekzandvlakte vervlakt door veen

archeologisch onderzoek uitgevoerd (met nummer)

bodemverstoring volgens bodemkaart en AHN

bebouwde kern in 1832

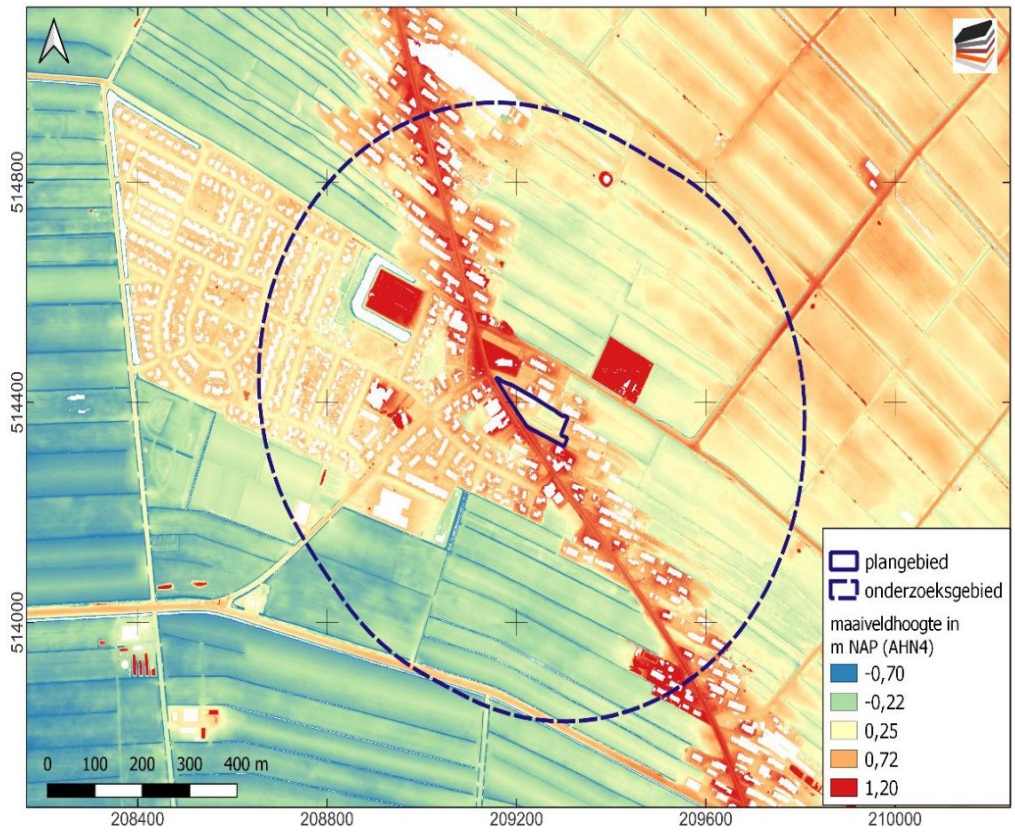
bebouwing in 1832

bijzondere bebouwing in 1832

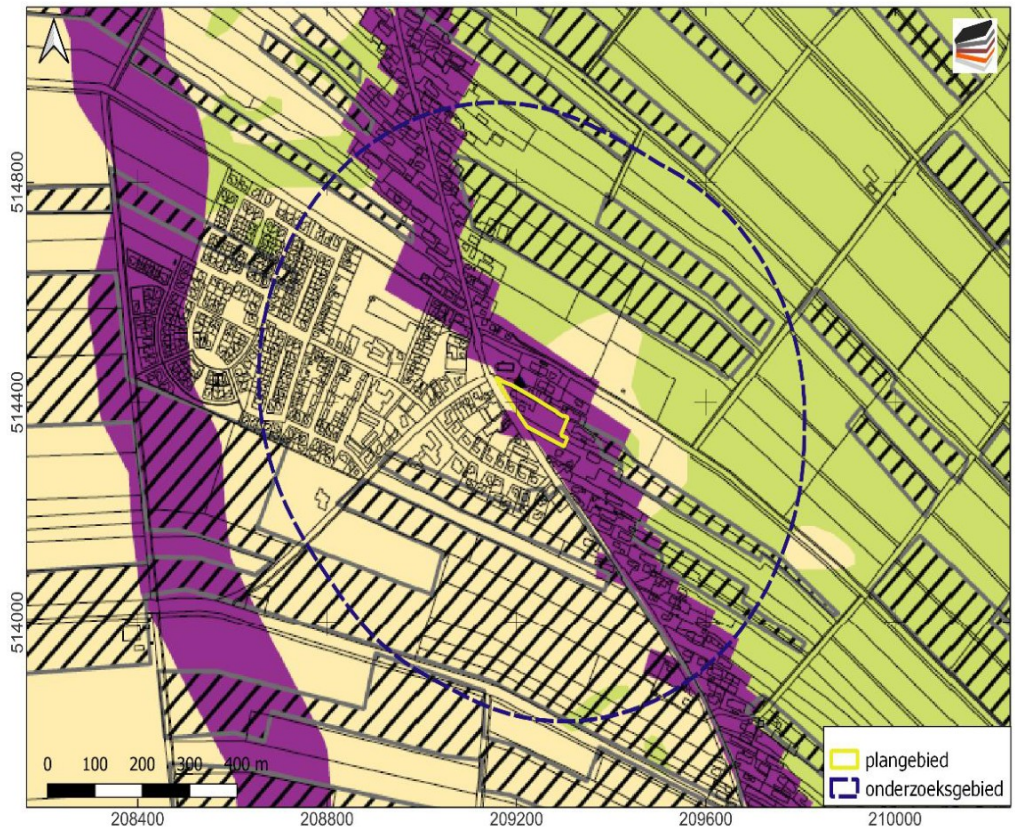
oude bewoningslinten (op basis van literatuur)

mogelijke bewoningslinten (op basis van AHN)

BIJLAGE 5 ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND

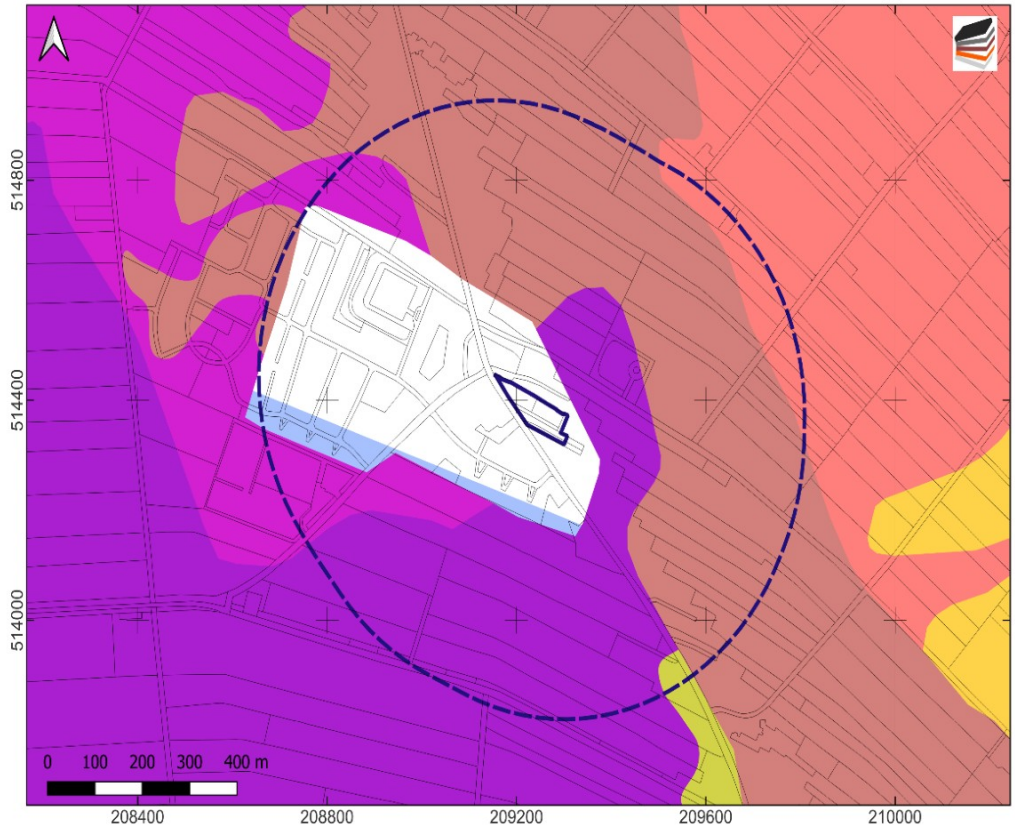

BIJLAGE 6 GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSKAART

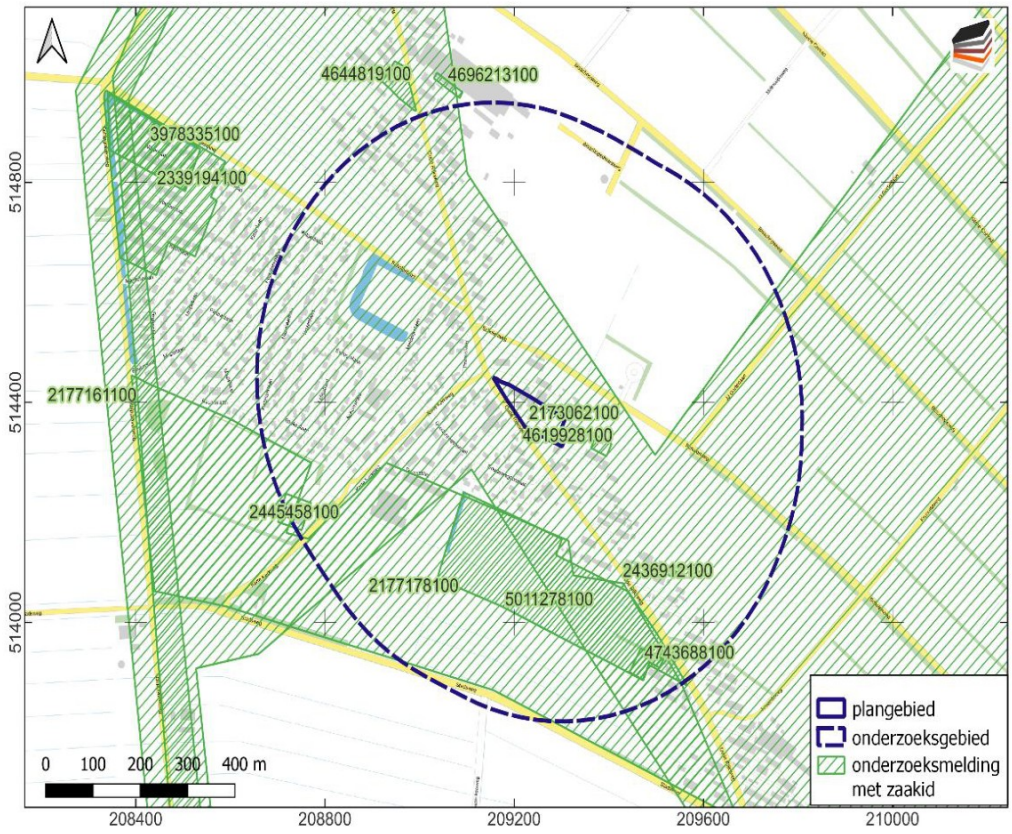
hoge verwachting voor middeleeuwen en nieuwe tijd bij cultuurhistorisch element of in dorpskern	Bij ingrepen dieper dan 50 cm en met een oppervlakte van minimaal 100 m² is archeologisch onderzoek noodzakelijk.
middelhoge verwachting	Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 3000 m² is archeologisch onderzoek noodzakelijk.
lage verwachting	Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 1,5 ha is archeologisch onderzoek noodzakelijk.
verstoringen (type verstoring: zie bijlage 2)	Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek om de aard en diepte van de verstoring en de diepte van het archeologische niveau vast te stellen.

BIJLAGE 7 BODEMKAART

	cHn21	laarpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
	Hn21	veldpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
	pZn23	gooreerdgronden; lemig fijn zand
	vWz	moerige eerdgronden met een moerige bovengrond op zand < 120 cm
	zN21	Gooreerdgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
	Zn23	vlakvaaggronden; lemig fijn zand
	vWp	moerige podzolgronden met een moerige bovengrond
		plangebied
		onderzoeksgebied

BIJLAGE 8 WAARNEMINGEN, AMK-TERREINEN EN ONDERZOEKSMELDINGEN

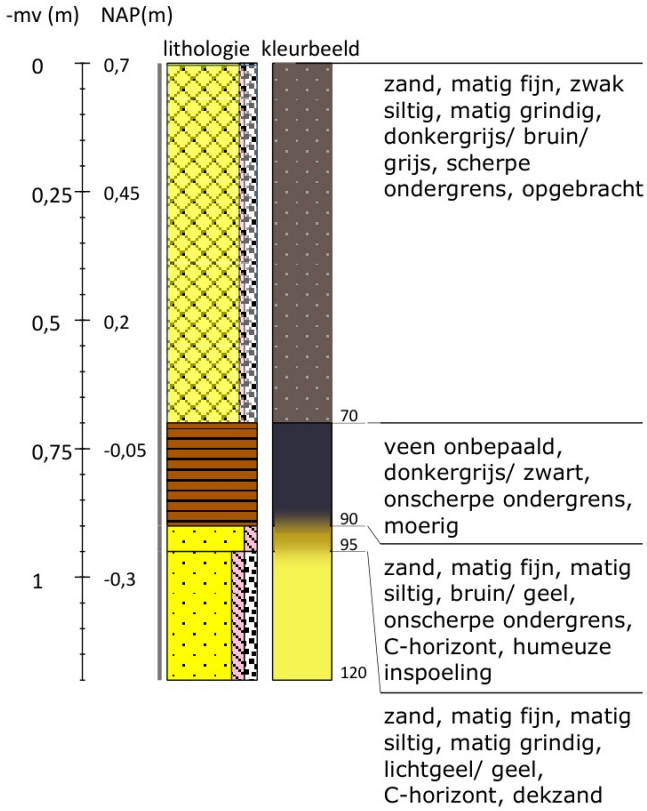

BIJLAGE 9 BOORPUNTENKAART
VELDONDERZOEK

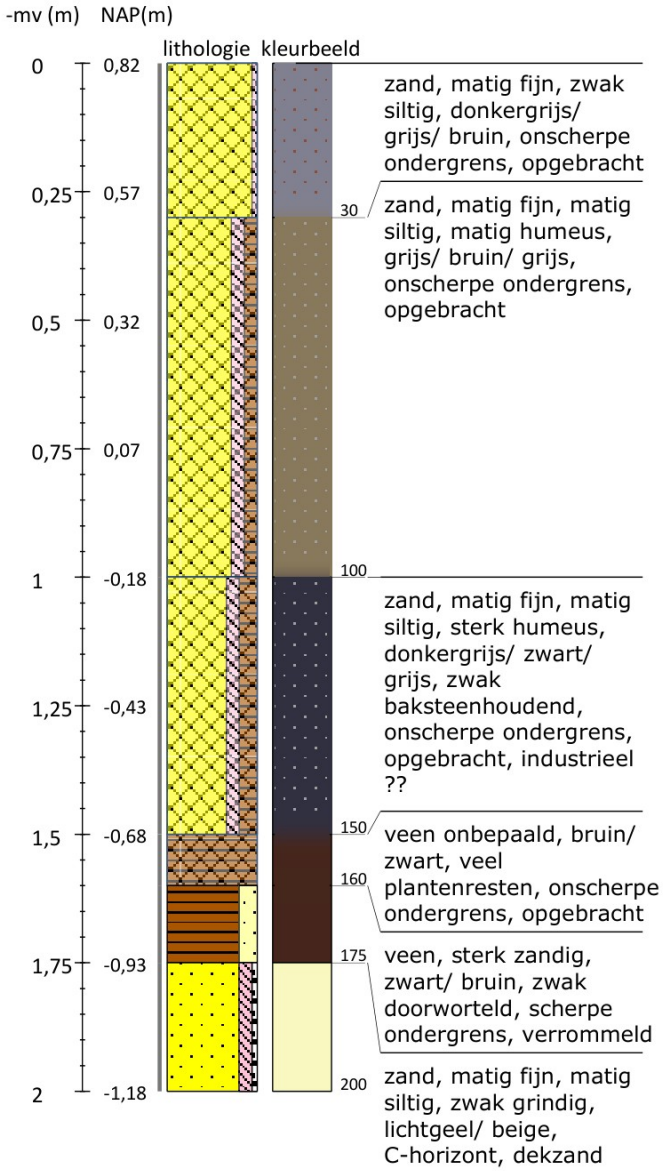

BIJLAGE 10 BOORSTATEN

Boring 1 RD-coördinaten: 209174/514425

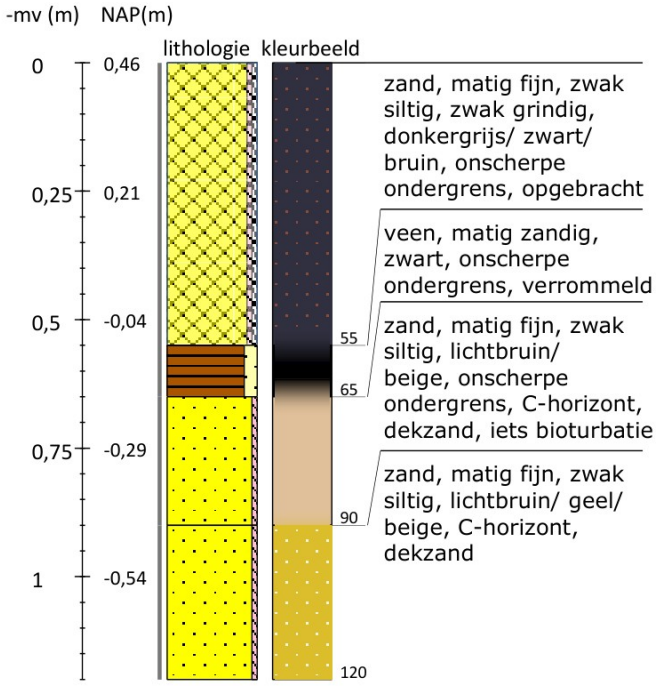

Boring 2 RD-coördinaten: 209193/514398

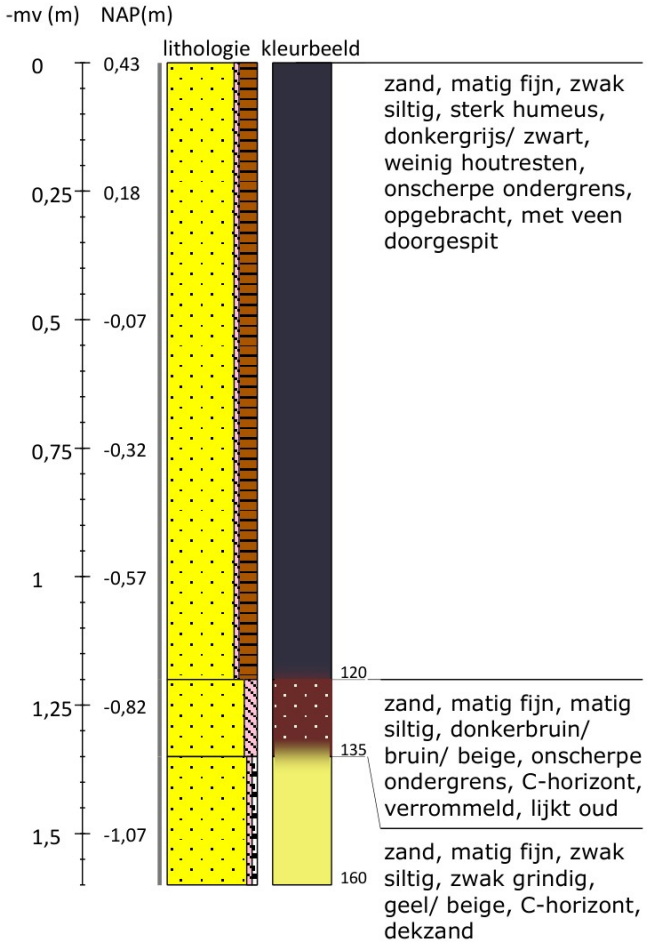

Projectnummer ROOU241-EB	Locatie-adres Oude Rijksweg 457	LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester [redacted]	Plaats Rouveen	

Boring 3 RD-coördinaten: 209239/514355

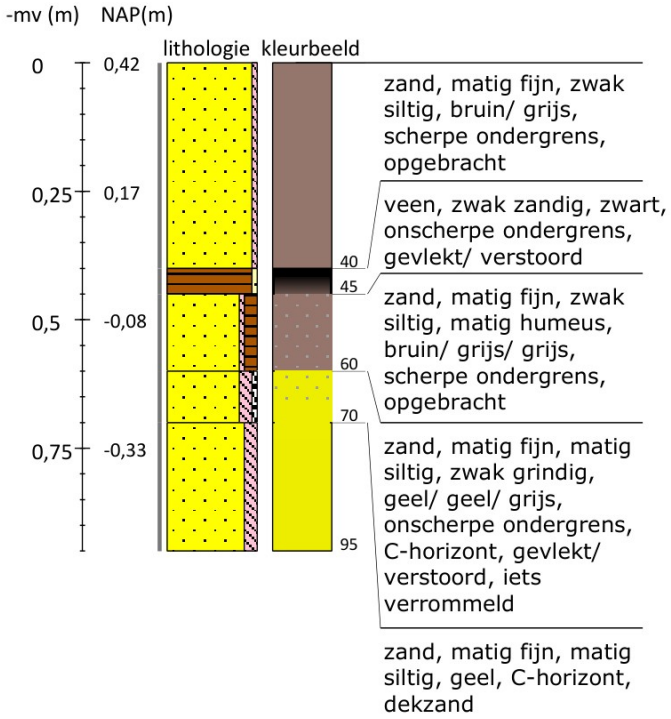

Boring 4 RD-coördinaten: 209237/514376

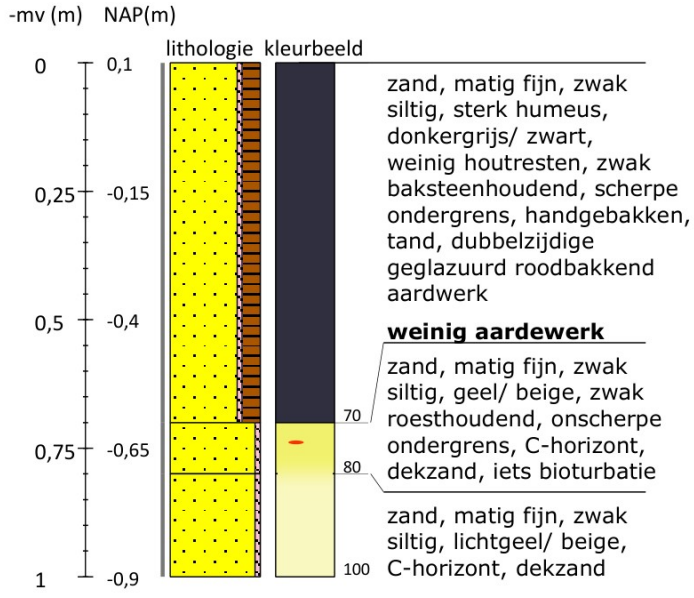

Projectnummer ROOU241-EB	Locatie-adres Oude Rijksweg 457	LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester [redacted]	Plaats Rouveen	

Boring 5 RD-coördinaten: 209251/514393

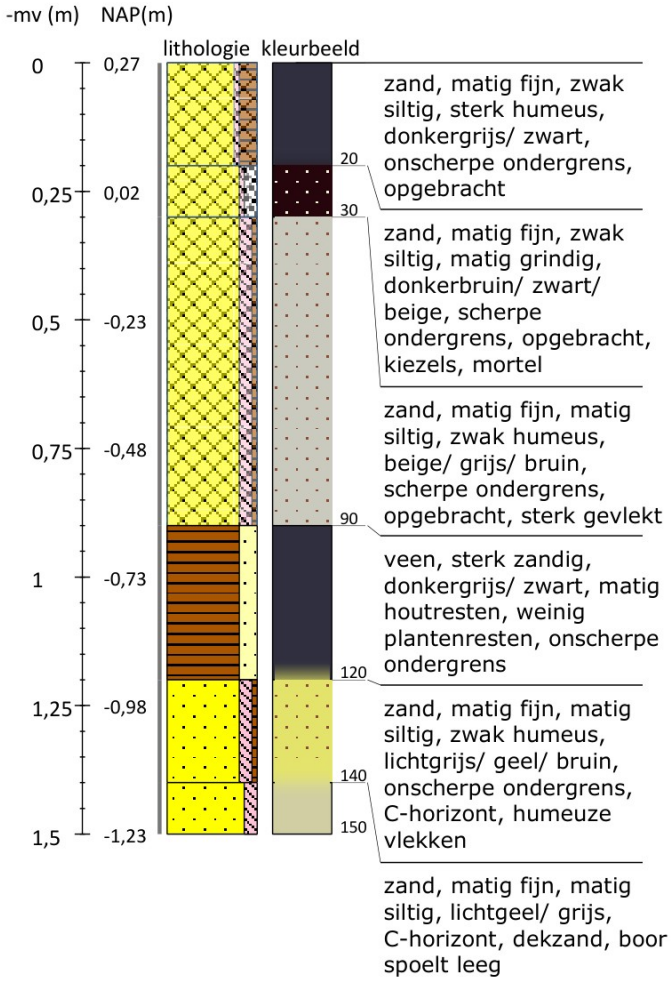

Boring 6 RD-coördinaten: 209268/514376

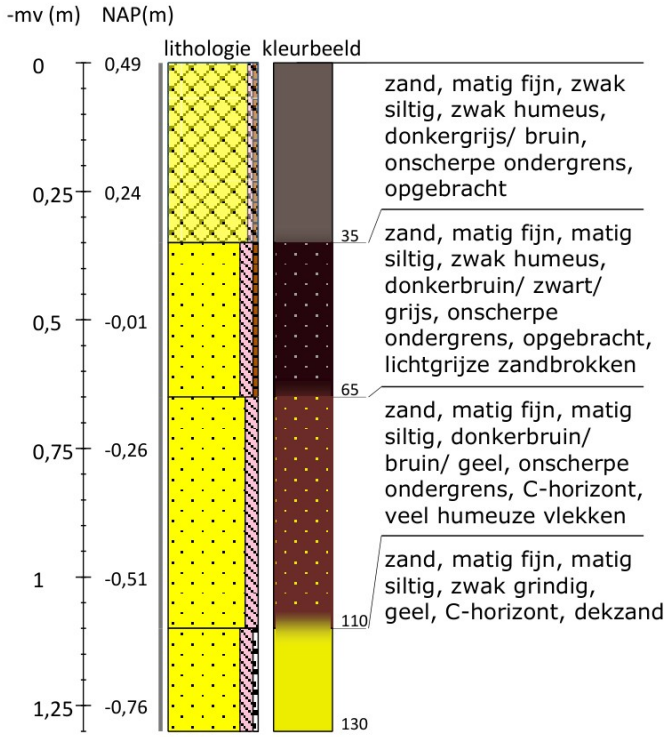

Projectnummer ROOU241-EB	Locatie-adres Oude Rijksweg 457	LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester B[redacted]	Plaats Rouveen	

Boring 7 RD-coördinaten: 209292/514365

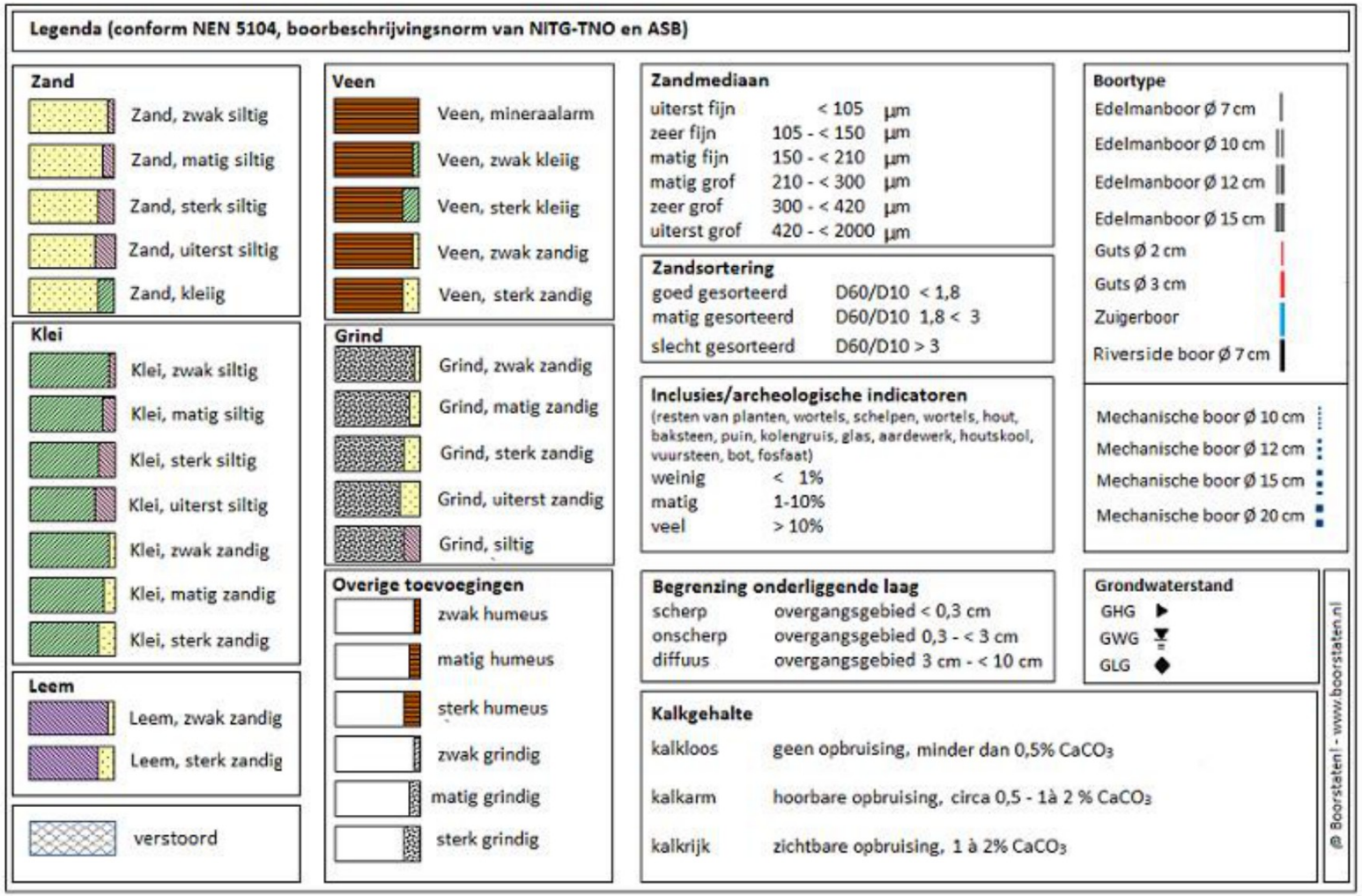
Boring 8 RD-coördinaten: 209298/514331

Projectnummer ROOU241-EB	Locatie-adres Oude Rijksweg 457	LAAGLAND ARCHEOLOGIE
Boormeester [redacted]	Plaats Rouveen	

Projectnummer	ROOU241-EB
Boormeester	
Locatie-adres	Oude Rijksweg 457
Plaats	Rouveen

LAAGLAND ARCHEOLOGIE

BIJLAGE 11 VERKLARENDE WOORDENLIJST

AMK-terreinen - De AMK (Archeologische Monumentenkaart) is een bestand van alle bekende, behoudenswaardige archeologische terreinen in Nederland. Op de kaart staan terreinen van archeologische, hoge archeologische en zeer hoge archeologische waarde (al dan niet wettelijk beschermd) aangegeven. De AMK wordt niet meer geactualiseerd.

ARCHIS3 - Archis3 (Archeologisch Informatiesysteem) is een databank waarin gegevens over archeologisch onderzoek, vindplaatsen en terreinen in Nederland zijn opgeslagen.

Bodemhorizont – een bodemhorizont is een laag of zone die wordt gevormd door bodemvorming. Een bodemhorizont onderscheidt zich van andere lagen door kleur, textuur, structuur en abiotische factoren. De aan- of afwezigheid van bodemhorizonten in podzolgronden geeft belangrijke informatie in hoeverre het vroegere loop-/woonniveau nog intact is en in welke mate daarmee archeologische resten zijn te verwachten.

De A-horizont ligt meestal aan of vlak onder het maaiveld en is vaak humeus. Vaak vormt de bouwvoor de A-horizont. De E-horizont ligt meestal onder de A-horizont.

De E-horizont is ontstaan onder invloed van (regen)water, waardoor klei, humus en/of aluminium omlaag zijn getransporteerd. De E-horizont is vaak lichtgrijs van kleur ('loodzand').

De B-horizont ligt onder de E-horizont. Dit is een inspoelingslaag. De B-horizont is meestal bruin of donkerbruin gekleurd.

De BC-horizont kan onder de B-horizont voorkomen. Dit is een overgangslaag van B- naar C-horizont. De kleur is meestal donkergeel, bruingeel of geelbruin

De C-horizont is de minerale horizont van ongeconsolideerd materiaal. Het is het moedermateriaal waarin de bovenliggende horizonten zijn gevormd.

Horst - een door breuken begrensd opgeheven gebied. Het oorspronkelijke gebruik is als een (historische) benaming (toponiem) voor een met kreupelhout of hakhout begroeid, hoger gelegen stuk grond.

Laagpakket van Gieten – behoort tot de Formatie van Drenthe. Het Gieten Laagpakket bestaat uit keileem – een mengsel van grindhoudende klei en leem – afgezet in grondmorenes onder de toenmalige ijskap. De top is soms zandig (keizand; Laag van Gasselte). Keizand is gevormd door verwering en het uitwassen van fijnere fracties na afzetting.

Loodzand - In een plaggendek wordt regelmatig loodzand aangetroffen: bij het winnen van plaggen werd eerst de natuurlijke toplaag afgestoken. In deze toplaag was een E-horizont (uitspoelingslaag) aanwezig met een kenmerkende grijze kleur. Loodzand wordt meestal aangetroffen in de onderzijde van het plaggendek.

Middeleeuwen - De Middeleeuwen duurden van 450 – 1500 na Chr. Over de periode vlak na het definitieve vertrek van de Romeinen uit Nederland is weinig bekend. Tot op heden zijn relatief weinig vindplaatsen uit deze periode aangetroffen. Er zijn sterke vermoedens dat resten uit deze periode voor een belangrijk deel onder de huidige oude stads- en dorpskernen en oude akkercomplexen liggen. Vanaf ongeveer de 10^{e} eeuw ontstaat er

weer enige stabiliteit en is sprake van een min of meer centraal gezag. De maatschappij raakt gefeodaliseerd. In deze periode werd een begin gemaakt met de ontginning van veen, heide en bos.

Moedermateriaal – ook wel het uitgangsmateriaal genoemd, is het materiaal waaruit de bodem is gevormd, het verse sediment vóór de verandering door de bodem vorming.

Neolithicum - Het Neolithicum (5.300 – 2.000 voor Chr.) wordt gekenmerkt door een overschakeling van jagen/verzamelen naar landbouw en veeteelt. De mens ging zich op een min of meer vaste locatie vestigen. Aanvankelijk werd daarnaast nog gejaagd en verzameld, maar meer en meer werd de mens agrariër. Doordat men zich op een locatie kon vestigen, namen de materiële bezittingen sterk toe. Men bouwde boerderijen en andere constructies en creëerde voorwerpen van aardewerk en geslepen steen. De bevolking kon groeien en de samenlevingen werden complexer. Uit deze periode zijn hunebedden en grafvelden/-heuvels bekend.

Paleolithicum - Gedurende het Paleolithicum (300.000 – 8.800 voor Chr.) is Nederland wel bezocht door de mens (*Homo Sapiens Sapiens* en *Homo Sapiens Neanderthalensis*) gedurende de warmere perioden. Sporen zijn echter schaars en vaak verstoord. De mens trok destijds als jager/verzamelaar rond in kleine groepen. Afhankelijk van het seizoen en aanwezige voedselbronnen werden steeds wisselende, tijdelijke kampementen bewoond.

Programma van Eisen (PvE) – een PvE is een document waarin het doel, de vraagstelling en de uitvoeringswijze van archeologisch veldonderzoek en eventueel specialistisch onderzoek is aangegeven, samen met de randvoorwaarden. Het PvE beschermt enerzijds de belangen van de opdrachtgever en anderzijds de archeologisch-wetenschappelijke belangen van aanwezige archeologische resten.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) – De RCE is een onderdeel van het ministerie van OCW. Het voert wet- en regelgeving uit, ontwikkelt kennis en geeft advies over rijksmonumenten, landschap & omgeving, archeologie en roerend erfgoed.

Saalien – een geologische periode in het Pleistoceen die duurde van 236 – 126 duizend jaar geleden. Het Saalien was de voorlaatste ijstijd (voorlaatste glaciaal). Gedurende deze periode kwam het landijs tot in Midden-Nederland.

Weichselien – een geologische periode in het Pleistoceen die duurde van 116 – 11,7 duizend jaar geleden. Het Weichselien is de laatste ijstijd (glaciaal) die we in Nederland gehad hebben. Het landijs bereikte de Nederlandse grenzen niet, maar wel was de bodem van grote delen permanent bevroren (permafrost).